

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ЕТАПІВ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ МОБІЛІЗАЦІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ КОШТІВ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

У різні часи і в різних країнах питання соціального забезпечення вирішувалися по-різному – розв'язання їх через сімейне утримання непрацездатних, через благодійництво, шляхом утворення різних громадських і професійних об'єднань, покликаних здійснювати відповідну підтримку. Проте ці заходи не мали системного характеру і послідовності, були скоріше окремими спробами вирішення проблеми, а не її комплексним розв'язанням.

Основними завданнями системи пенсійного страхування є:

- створення та забезпечення функціонування страхових інституцій (страхових фондів або страховиків);
- акумуляція у страхових фондах необхідних фінансових ресурсів через цільові платежі (страхові внески) страхувальників, тобто осіб, які спрямовують (відкладають) частину власних коштів (доходу) на користь осіб, які потребують захисту від страхових ризиків (застраховані особи);
- забезпечення збереження та відтворення цільового використання коштів страхових фондів.

Основними напрямками цієї роботи стало вдосконалення законодавства із сплати обов'язкових платежів до Пенсійного фонду:

- створення системи персоналізованого обліку внесків відомостей про застрахованих осіб в системі загальнообов'язкового державного страхування (СПОВ);
- посилення платіжної дисципліни підприємств;
- звільнення Пенсійного фонду від не властивих йому видатків.

Поєднання функцій з призначення та виплати пенсій, які раніше здійснювались органами соціального захисту населення дало змогу вирішити низку важливих питань:

- забезпечити призначення пенсій за даними системи персоналізованого обліку внесків;
- своєчасно запобігати випадкам нецільового використання коштів Пенсійного фонду у зв'язку з недостовірністю представлення документів для призначення пенсій про стаж та заробітну плату, посилити контроль за правильністю призначення та виплати соціальних пенсій, доплат непрацюючим пенсіонерам;

– прискорити терміни розгляду заяв про призначення пенсій, зменшити документообіг, пов'язаний з проведенням індексацій пенсій працюючим пенсіонерам без подання ними додаткових документів, зменшити адміністративні видатки (на друкування відомостей, зменшення штатної чисельності працюючих та інше);

– перетворити Пенсійний фонд України на функціонально збалансовану фінансову інституцію, що забезпечує увесь комплекс заходів з функціонування загальнообов'язкової системи пенсійного страхування, починаючи зі збору страхових внесків та закінчуючи виплатою пенсій.

Відмінними ознаками пенсійного забезпечення слід вважати такі:

1) пенсійне законодавство чітко встановлює коло забезпечуваних осіб, які мають право на певні види пенсій (особи, котрі досягли пенсійного віку, чи/та які мають відповідну групу інвалідності, члени сім'ї померлого годувальника, які знаходились на його утриманні, та ін.);

2) джерелами фінансування встановлених пенсійним законодавством виплат є кошти Пенсійного фонду, Фонду соціального страхування від нещасних випадків, державного бюджету, недержавних пенсійних фондів);

3) умовами пенсійного забезпечення є досягнення особою пенсійного віку, наявність певного страхового стажу, наявність групи інвалідності, характер захворювання, втрата годувальника та знаходження на його утриманні та ін. Отже, видами пенсійного забезпечення є пенсії за віком, по інвалідності, у зв'язку з втратою годувальника, за вислугу років, за особливі заслуги перед Україною; довічна пенсія, одноразова пенсійна виплата, пенсійна виплата; пенсія на визначений строк;

4) розміри видів пенсійного забезпечення залежить від розміру заробітної плати особи, тривалості страхового стажу, вислуги років;

5) органами управління пенсійного забезпечення є Пенсійний фонд, Фонд соціального страхування від нещасних випадків, недержавні пенсійні фонди, Міністерство доходів і зборів.

Аналіз впровадження змін у країнах свідчить про наявність двох загальних стратегій. Одна група країн поступово згортає державні розподільчі системи і замість них одночасно впроваджує індивідуальні накопичувальні системи під комерційним управлінням (Казахстан, Чилі). Друга група країн переважна більшість економічно розвинених, Чеська республіка, Словенія, Румунія поєднує корегування державних пенсійних систем із запровадженням добровільних пенсійних систем. Україна, де процес реформування пенсійної системи хоча і знаходиться на початковому етапі, тяжіє до країн другої групи.